

Collectieplan 2024-2027

Stadhuismuseum Zierikzee

Mei 2023

'A museum is a not-for-profit, permanent institution in the service of society that researches, collects, conserves, interprets and exhibits tangible and intangible heritage. Open to the public, accessible and inclusive, museums foster diversity and sustainability. They operate and communicate ethically, professionally and with the participation of communities, offering varied experiences for education, enjoyment, reflection and knowledge sharing.'

ICOM-definitie museum (2022)¹

¹ De officiële Nederlandse vertaling van deze definitie is nog in bewerking bij ICOM NL.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
2. Collectiegeschiedenis	5
2.1 Collectievorming	5
2.2 Collectiesamenstelling	5
3. Collectieprofiel	7
4. Collectiewaardering	8
5. Collectiebehoud	11
5.1 Conditie	11
5.2 Conservering	12
5.3 Veiligheidszorg	18
5.4 Verzekeren	19
6. Gebruik van de collectie	20
6.1 Presenteren en tentoonstellen	20
6.2 Collectiemobiliteit	20
7. Waardeontwikkeling	21
7.1 Restauratie	21
7.2 Onderzoek	22
7.3 Verzamelbeleid	24
7.4 Ontzamelen	25
8. Toegankelijkheid	26
8.1 Registratie en documentatie	26
8.2 Fysieke toegankelijkheid	27
8.3 Digitale toegankelijkheid	29
Bibliografie	31

1. Inleiding

De collectie vormt het hart van het Stadhuismuseum Zierikzee. Het (materiële) verhaal van Schouwen-Duiveland ligt besloten in de collectie die eigendom is van de gemeente en die wordt beheerd door de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee.

Deze collectie, bestaande uit ruim 6.100 objectnummers, is continu in beweging. Objecten worden aan de collectie toegevoegd, geregistreerd, onderzocht, gepresenteerd, gerestaureerd en soms afgestoten.

Dit collectieplan geeft inzicht in de samenstelling en betekenis van de collectie, het collectiebeleid en de uitvoering van dit beleid. In het bedrijfsplan 2022-2024 is reeds aangekondigd dat het collectieplan voor betreffende periode wordt geactualiseerd. Op 17 mei 2023 is dit collectieplan goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

De missie en visie van het museum zijn in 2020 herzien:

Missie: *Het Stadhuismuseum Zierikzee is het gemeentelijk museum van Schouwen-Duiveland dat zich in al zijn activiteiten laat inspireren door de geschiedenis en het heden van Schouwen-Duiveland.*

Visie: *Het Stadhuismuseum Zierikzee zet de gemeentelijke collectie in om de bewoners én de bezoekers van Schouwen-Duiveland, van alle leeftijden, de geschiedenis en het heden van het eiland te laten ontdekken en er zich door te laten inspireren.*

Het Stadhuismuseum Zierikzee verwerft, behoudt, onderzoekt, documenteert en presenteert (materieel) erfgoed van Schouwen-Duiveland – complementair aan het verzamelbeleid van het Zeeuws Archief Zierikzee en met respect voor de aandachtsgebieden en activiteiten van de overige musea binnen de gemeente.²

Vanaf zijn primaire locatie, het voormalige stadhuis van Zierikzee, richt het Stadhuismuseum zich op de samenwerking met zowel inwoners als bedrijven en instellingen.

Het Stadhuismuseum vertelt de verhalen van Schouwen-Duiveland in semipermanente presentaties en middels een diversiteit aan aansprekende tijdelijke tentoonstellingen, lezingen, publicaties, educatieve projecten en de website. Bovendien positioneert het museum zich in het heden door eigentijdse kunstenaars een podium te bieden.

Voor de uitvoering van de taken als gemeentelijk museum van Schouwen-Duiveland, maar zeker ook om de door de Stichting Museumregister Nederland erkende status als geregistreerd museum te behouden, werkt het Stadhuismuseum met een professioneel geschoolde staf van in totaal 7 fte. Sinds de herinrichting in 2012 werkt het museum met ongeveer vijftig vrijwilligers, die vooral frontoffice worden ingezet en enkelen backoffice.

Het team van het Stadhuismuseum houdt kantoor op de eerste etage van Meelstraat 6, in het pand naast het oude stadhuis. Voor de uitvoering van de museale taak beschikt het team in het monumentale complex in de Meelstraat tevens over een atelier, quarantaineruimte en

² Het Zeeuws Archief Zierikzee (voor 2021 Gemeentearchief Schouwen-Duiveland) is verantwoordelijk voor het beheer en behoud van het papieren deel van deze collectie, alsook voor beeld en geluid.

intern depot. Voor de minder gevoelige objecten die qua grootte of gewicht niet in het interne depot passen wordt elders in Zierikzee externe depotruimte gehuurd.

Het streefaantal bezoekers is 20.000 per jaar. Door corona is het gemiddelde aantal bezoekers in de periode 2016-2022 uitgekomen op ongeveer 17.000 bezoekers per jaar.

2. Collectiegeschiedenis

2.1 Collectievorming

De museale collectie vindt zijn oorsprong in 1911, wanneer op de zolder van het toenmalige stadhuis van Zierikzee een oudheidkamer wordt ingericht. In 1930 wordt de oudheidkamer officieel gemeentemuseum.

Wanneer de waterschappen in 1996 worden samengevoegd, ontvangt het Stadhuismuseum een verzameling objecten van het voormalige Waterschap Schouwen-Duiveland langdurig in bruikleen. Na de gemeentelijke herindeling in 1997 vinden ook objecten uit de oude gemeentehuizen van Schouwen-Duiveland hun weg naar het museum. Het monumentale stadhuis verliest zijn functie als gemeentehuis en krijgt een uitsluitend museale bestemming.

Tussen 2009 en 2012 is het voormalige stadhuis van Zierikzee gerestaureerd, verbouwd en geheel ingericht als museum. Twee Zierikzeese gemeentelijke museumcollecties, die van het oude Stadhuismuseum (gevestigd op de zolder van het stadhuis) en die van het Maritiem Museum Zierikzee (opgericht in 1971 en sinds 1984 gevestigd in het nabijgelegen Gravensteen) worden bij elkaar gevoegd. Uiteindelijk worden de twee collecties in 2012 ondergebracht in het vernieuwde Stadhuismuseum Zierikzee. Steeds wordt de collectie uitgebreid door middel van schenkingen/legaten, aankopen en langdurige bruiklenen.

2.2 Collectiesamenstelling

De collectie van het Stadhuismuseum Zierikzee betreft een verzameling van ruim 6.100 objectnummers. Een objectnummer kan uit meerdere objecten bestaan die een volgreter krijgen, zoals bijvoorbeeld de onderdelen van een servies. De gegevens van ieder object worden vastgelegd in een record in het collectieregistratiesysteem (AdLib 7.6). Ieder onderdeel (van het servies) krijgt een eigen record.

In het collectieregistratiesysteem zijn records opgenomen die betrekking hebben op objecten die eerder in de collectie waren opgenomen maar inmiddels zijn 'vervallen' (circa 1.170), alsook objecten uit de gebruikscollectie (circa 200), en objecten die langdurig in bruikleen zijn verkregen (circa 450). Het collectieregistratiesysteem van het Stadhuismuseum Zierikzee bevat om deze redenen ruim 9.000 recordnummers.

Tellingen worden op basis van recordnummers uitgevoerd.

De collectie, bestaande uit een grote verscheidenheid aan objecten, is in verband met tellingen en vergelijkingen grofweg ingedeeld in zestien deelcollecties. Hierbij valt een kanttekening te plaatsen: niet ieder object behoort tot slechts een van de deelcollecties. Een kookpot die in de bodem is gevonden valt bijvoorbeeld onder Archeologische vondsten en niet onder Huishoudelijke voorwerpen.

De grootste deelcollecties zijn overigens die van de Huishoudelijke voorwerpen (1.570 records) en Archeologische vondsten (1.490 records). De deelcollecties zijn elk weer onderverdeeld in diverse meer bruikbare categorieën, zoals meubilair, attributen waterschap, fossielen, scheepsmodellen, medailles, etc.

Het Stadhuismuseum onderscheidt de volgende deelcollecties:

1. Persoonlijke voorwerpen
2. Huishoudelijke voorwerpen
3. Gereedschappen/instrumenten
4. Wapens
5. Onderdelen van bouwwerken
6. Recreatieve voorwerpen
7. Numismatische voorwerpen
8. Modellen
9. Afbeeldingen
10. Archeologische vondsten
11. Sculpturen
12. Attributen van instellingen
13. Vervoermiddelen
14. Flora en fauna
15. Geologische vondsten
16. Generalia

De gemeente Schouwen-Duiveland heeft de gemeentelijke collectie per 1 januari 2016 in beheer gegeven aan Stichting Stadhuismuseum Zierikzee. Het beheer van de collectie is verzelfstandigd. De collectie is eigendom gebleven van de gemeente. Tussen gemeente en stichting is voor het beheer van de collectie een beheersovereenkomst afgesloten. Lopende bruikleenovereenkomsten heeft de gemeente overgedragen aan de stichting. Aanwinsten, in welke vorm dan ook verworven (schenking/legaat/aankoop), maken vanaf de verzelfstandiging ook volledig deel uit van de gemeentelijke collectie. De Stichting Stadhuismuseum Zierikzee bezit geen roerende goederen die in aanmerking komen deel uit te maken van de gemeentelijke collectie.

De verhouding tussen objecten verkregen in langdurig bruikleen en objecten in eigendom is ongeveer 1 op 17. Belangrijke bruikleengevers van het Stadhuismuseum zijn Waterschap Scheldestromen, Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen/Zeeuws Museum, Stichting Burgerweeshuis Zierikzee en Slavenkas Zierikzee. De laatste jaren weet het Stadhuismuseum steeds meer belangrijke bruiklenen te verkrijgen van bijvoorbeeld de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en het Mauritshuis.

De tentoonstelling Schouwen-Duiveland verzameld/t. 25 jaar gemeente in 25 objecten (2022)

3. Collectieprofiel

Factoren als de gemeentelijke herindeling (1997), de herinrichting van het Stadhuismuseum (2012) en de verzelfstandiging van het museum (2016) zijn aanleiding geweest om de missie en visie te actualiseren.

De voornaamste wijziging betreft de expliciete vermelding van Schouwen-Duiveland in de missie en visie. Dit houdt een verbreding in van de focus van 'de historische band tussen de stad, het eiland en de zee', zoals geformuleerd in de vorige missie en visie (2007), naar de geschiedenis en het heden van Schouwen-Duiveland als geheel.

Ten aanzien van de collectievorming maakten de collectieplannen voor de perioden 2004-2017 en 2017-2019 (op advies van de gemeente stilzwijgend verlengd tot en met 2022) onderscheid tussen twee aandachtsgebieden binnen het verzamelbeleid, omschreven als twee concentrische ringen. De binnenring verbeeldde de toenmalige missie van het museum, bestaande uit 'voorwerpen die betrekking hebben op de geschiedenis van Zierikzee, alsmede op de historische relatie van deze stad met het omringende platteland en de zee'. De buitenring was bedoeld als vangnet, waarin de rol van het Stadhuismuseum eerder passief dan actief was: 'het museum verzamelt voorwerpen die gerelateerd zijn aan de geschiedenis van geheel Schouwen-Duiveland, voor zover deze niet door andere musea of erfgoedinstellingen binnen de gemeente worden verworven.' Viel een te verwerven object binnen de als 'buitenring' beschreven categorie, dan verzekerde het Stadhuismuseum zich er eerst van of het niet beter paste bij een van de andere musea van Schouwen-Duiveland en of dit museum het object zelf kon en wilde verwerven.

Herziening van missie en visie heeft consequenties voor het collectieprofiel. Vanwege de geschiedenis van de collectievorming van het Stadhuis museum Zierikzee als voormalig gemeentelijk museum van de stad Zierikzee is het grootste deel van de collectie logischerwijs gerelateerd aan de stad en voormalige gemeente Zierikzee. De gewijzigde missie en visie zijn dientengevolge momenteel nog niet in overeenstemming met de (kern)collectie van het museum. Weliswaar zijn in 1997 als gevolg van de gemeentelijke herindeling objecten uit diverse andere gemeentehuizen van Schouwen-Duiveland aan de collectie toegevoegd, maar deze toevoeging betreft voornamelijk gebruiksvoorwerpen (meubilair en gemeentelijke attributen) en in mindere mate historische objecten. Een aantal van de voormalige gemeenten ondersteunde eigen musea, zoals in Bruinisse, Dreischor en Burgh.

Om het nieuwe collectieprofiel in overeenstemming te brengen met de nieuwe missie en visie wordt voortaan gericht verzameld met een focus op de eigenheid van Schouwen-Duiveland. Het unieke karakter van Schouwen-Duiveland komt onder meer naar voren in de vorming van het eiland (verdrongen dorpen), de meekrapcultuur, de strao, de klederdracht, de (overzeese) handel, de kerken, de kastelen en de buitenplaatsen, het toerisme, alsook in het leven en werk van bekende en minder bekende personen met een relatie tot het eiland. Het Stadhuis museum beoogt niet alles van 'het hele eiland' te willen verzamelen maar legt eigen accenten ten opzichte van de verzamelgebieden van de andere musea van Schouwen-Duiveland. Voor het Stadhuis museum, gevestigd in het oude stadhuis van Zierikzee, vormen bovendien de geschiedenis en de historische (regionale) functies van het gebouw een bijzondere pijler in het collectieprofiel, samenhangend met de eigen verzamelgeschiedenis.

Wat betreft het gewenste collectieprofiel is het Stadhuis museum echter afhankelijk van middelen en mogelijkheden: financiën, arbeidskracht, depot- en presentatieruimte. Bij de herinrichting en verzelfstandiging van het museum is bijvoorbeeld geen rekening gehouden met benodigde extra depotruimte als gevolg van een verruimd verzamelbeleid. In 2006 is berekend dat het museum twintig jaar lang circa honderd objecten per jaar kan verzamelen. Hierbij is uitgegaan van gelijktijdige opschoning van de collectie – wat inmiddels is gebeurd. Binnen het tijdsbestek van het collectieplan 2024-2027 dient op basis van een nieuwe berekening te worden gezocht naar extra depotruimte die voldoet aan de museale normen voor opslag van de collectie.

4. Collectiewaardering

Binnen het Stadhuis museum Zierikzee worden objecten gewaardeerd – om keuzes te kunnen maken en prioriteiten te kunnen stellen: over het al dan niet verwerven van een object, investering in onderhoud, besteding van middelen, het online toegankelijk maken van de collectie, ten behoeve van ontzamen, etc. Waardering kan betrekking hebben op afzonderlijke objecten, deelcollecties of de totale collectie. Het doel bepaalt de wijze van waarden.

Voor het maken van een keuze over het al dan niet verwerven van een object (middels schenking of aankoop) gebruikt het Stadhuis museum de criteria van *Op de museale*

weegschaal. *Collectiewaardering in zes stappen* (2013) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed:

	Criteria	Hulpvragen
Kenmerken	Toestand (staat, conditie, intactheid, materiële authenticiteit, materiële integriteit)	Verkeert object/collectie in goede toestand, is het compleet, is het de originele toestand, is het geschikt voor gebruik?
	Ensemble (compleetheid, eenheid, samenhang, conceptuele integriteit, conceptuele authenticiteit, contextuele authenticiteit)	Bestaat object/collectie uit onderdelen die samen een geheel vormen? Hoe? Is dat geheel compleet?
	Herkomst (documentatie, levensverhaal, biografie, bron, provenance, pedigree)	Is de herkomst van object/collectie bekend, gedocumenteerd, betrouwbaar?
	Zeldzaamheid en representatie (uniciteit, voorbeeldwaarde, prototype, type-exemplaar)	Is object/collectie uniek, in de wereld, in het land, binnen de collectie? Is het in hoge mate representatief voor een bepaalde periode, plaats, stijl, stroming, gebruik, thema, gemeenschap?
Cultuurhistorisch	Historisch (biografisch, sociaal-historisch, natuurhistorisch, techniekhistorisch, wetenschapshistorisch)	Is er een associatie met een bepaalde persoon, groep, gebeurtenis, plaats, activiteit in het verleden? Is er een associatie met een bepaalde periode, proces, thema, ontwikkeling, tijdsbeeld of levensstijl?
	Artistiek (kunsthistorisch, architectuurhistorisch, ontwerp, vakmanschap, makelij, decoratie)	Is object/collectie bijzonder om zijn ontwerp, concept, uitvoering, vormgeving, techniek, creativiteit? Is het een representant van een bepaalde stijl, stroming, kunstenaar?
	Informatief (studie, onderzoek, wetenschap, documentatie, referentie, getuigenis, archief)	Wordt object/collectie bewaard vanwege de informatie die het bevat en kan die worden bestudeerd?

Sociaal- maatschappelijk	Maatschappelijk (sociaal, spiritueel, religieus, politiek, symbool, gemeenschap, identiteit)	Vervult object/collectie een functie voor een bepaalde groep of gemeenschap in het hier en nu? Zijn er groepen die nu een bijzondere band met het object hebben? Heeft het een actuele, sociale, religieuze, politieke, maatschappelijke betekenis? Is het object bepalend voor de identiteit van een groep op dit moment?
	Beleving (emotie, zintuiglijk, esthetisch, associatief)	Wekt object/collectie een bepaalde collectieve beleving op? Ademt het een bepaalde sfeer uit, roept het emoties op? Speelt het op een bepaalde manier in op de zintuigen?
Gebruik	Museaal (presentatie, educatie, onderzoek)	Wordt object/collectie op dit moment gebruikt voor presentatie, educatie, onderzoek? Speelt het een bijzondere rol in de tentoonstelling? Wordt erover gepubliceerd?
	Economisch (bedrijfskapitaal, financieel, pr, spin-off, toeristisch, reputatie)	Genereert object/collectie inkomsten voor de organisatie? Trekt het bezoekers? Is het bepalend voor de bekendheid en reputatie van de organisatie?

Waarderingsformulier Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2013

Het inhoudelijk team van het Stadhuis museum Zierikzee, bestaande uit de directeur, de conservator en de collectiebeheerder stelt als eerste de vragen behorend bij het criterium 'Kenmerken': in welke toestand verkeert het object, is het een goede aanvulling op de reeds aanwezige collectie, is de herkomst gedocumenteerd en hoe zeldzaam is het object? Scoort het object op alle punten laag, dan wordt het niet opgenomen in de collectie.

Vervolgens wordt gekeken naar de cultuurhistorische waarde, sociaal-maatschappelijke waarde en gebruikswaarde van het object. Een object moet een documentaire waarde dragen, dat wil zeggen: een 'verhaal' vertellen met betrekking tot Schouwen-Duiveland. Om in de collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland te worden opgenomen, zal het object over minstens een van de drie mogelijke cultuurhistorische waarden moeten beschikken: het moet van historisch, artistiek of informatief belang zijn. Is dit niet het geval, dan wordt het object niet opgenomen in de collectie. Missie en visie dienen bij

collectiewaardering uitgangspunt te zijn, waardoor kwaliteit en inhoudelijke samenhang van de gemeentelijke collectie worden gegarandeerd. Ook wordt rekening gehouden met ontwikkelpotentieel. Er kan waardevermeerdering ontstaan door middel van restauratie en onderzoek.

Wanneer objecten eenmaal in de collectie zijn opgenomen, is een handzamer methode nodig om objecten te kunnen waarderen. In het collectieregistratiesysteem zijn de objecten gewaardeerd volgens de categorieën van het Deltaplan voor Cultuurbehoud.³ Reeds in de periode 2005-2010 zijn de meeste objecten door specialisten voorzien van een A, B, C of D-waardering. Nieuwe aanwinsten worden sindsdien door het eigen team eveneens gewaardeerd volgens deze zogeheten Deltaplansystematiek.

De vier categorieën maken het mogelijk om de objecten onderling te kunnen rangschikken op waarde. Categorie A betreft voorwerpen die binnen de doelstelling van het museum en het geheel van het Nederlandse museale en verspreide cultuurbezit onvervangbaar en onmisbaar zijn. Categorie B betreft voorwerpen die wellicht niet een landelijke kunst- of cultuurhistorische of wetenschappelijke waarde hebben, maar wel van groot belang zijn voor Schouwen-Duiveland. Categorie C voldoet aan de doelstelling van het museum maar betreft meestal objecten met een documentaire waarde die veelal in het depot worden bewaard. Categorie D geldt als niet passend binnen de collectie (te ontzamen of gebruikscollectie). De collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland bevat op dit moment 366 A-stukken en 473 B-stukken. A-stukken van het Stadhuismuseum zijn bijvoorbeeld het zestiende-eeuwse schilderij voorstellende het darinkdelven, de zilveren thesauriersschaal en de beker met gravures van de meekrapteelt en -handel. Alle 186 objecten uit het wrak van het fregat Roompot zijn gewaardeerd als A-collectie, aangezien het de enige Nederlandse Oost-Indiëvaarder betreft uit de tijd van de Nederlandsche Handel-Maatschappij. Objecten uit dit wrak geven een inkijkje in wonen, leven en werken aan boord van dit exact te dateren en te identificeren schip.

Het Stadhuismuseum maakt gebruik van deze methode van waarderen om keuzes te maken, bijvoorbeeld welke objecten voorrang krijgen om online te worden gepresenteerd: eerst A, dan B, etc. De methode wordt daarnaast gebruikt bij het maken van keuzes met betrekking tot de besteding van middelen, het eenvoudig doorzoeken van het collectieregistratiesysteem en ontzamen.

Onderzoek kan leiden tot nieuwe inzichten en mogelijk tot herindeling in de waarderingscategorieën. Herwaardering kan dus waardevermeerdering of waardevermindering (eventueel zelfs afstoting) tot gevolg hebben. In beide gevallen leidt onderzoek in elk geval tot een meer gefocuste collectie.

5. Collectiebehoud

5.1 Conditie

In het algemeen is de conditie van de collectie stabiel.

³ https://nl.wikipedia.org/wiki/Deltaplan_voor_het_Cultuurbehoud

In de periode 2005-2011 is planmatig veel achterstand weggewerkt met betrekking tot collectiebeheer. De gehele collectie is fysiek gecontroleerd, schoongemaakt en indien nodig behandeld tegen schimmel of houtworm. De A- en B-objecten zijn door diverse restauratoren in goede conditie gebracht. Van de C-collectie zijn vooral de urgente objecten die in slechte staat verkeerden aangepakt. De conditierapporten uit deze periode zijn nog steeds bruikbaar. In de depots (intern) zowel als in de semipermanente presentatie zijn de bewaaromstandigheden zodanig verbeterd dat achteruitgang zo veel mogelijk wordt geremd. De objecten in de presentatie en hun omgeving worden regelmatig schoongemaakt. Het streven is om nieuwe objecten in goede conditie te verwerven dan wel direct toonbaar te laten maken. Er is geen behoefte aan een apart behoudsplan.

Ondanks alle preventieve maatregelen is altijd sprake van natuurlijk verval. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan vergelend vernis op schilderijen of het vergaan van de tuigage van scheepsmodellen na een periode van zo'n 25 jaar. Voor de komende vier jaar is de verwachting dat de collectie in het algemeen in goede staat blijft verkeren.

Hotspots, uitstaande bruiklenen en de inhoud van het externe depot worden jaarlijks gecontroleerd op conditie. Overige objecten worden bij gelegenheid en steekproefsgewijs onder de loep genomen. Voorafgaand aan een expositie worden de te tonen objecten gecontroleerd en kan per geval worden gehandeld.

5.2 Conservering

Onder conservering wordt hier verstaan de maatregelen en handelingen die in eigen beheer worden uitgevoerd met betrekking tot (de omgeving van) objecten met de bedoeling schade te minimaliseren en verlies te voorkomen. Ingrijpende en/of specialistische behandelingen worden uitbesteed aan externe restauratoren.

Onderstaand volgt een risicoanalyse en worden knelpunten aangegeven.

Klimaat

Het Stadhuismuseum is verdeeld in verschillende klimaatzones. In een vijftal tentoonstellingszalen (1.01, 1.03, 1.04, 1.07 en 1.13) heerst het strengste regime, met een stabiele luchtvochtigheid tussen 50-55% en een temperatuur van circa 18 °C. In de overige zones worden grotere variaties in luchtvochtigheid en temperatuur getolereerd.

Het museum beschikt over vier klimaatinstallaties (2011) die softwarematig worden gecontroleerd en geregeld met het gebouwbeheersysteem PRIVA. Dit beheer valt onder directe verantwoordelijkheid van de technisch medewerker. De technisch medewerker kan 24/7 vanuit huis reageren op eventuele storingsmeldingen en zal indien nodig het installatiebedrijf inschakelen.

Ter controle beschikt iedere zaal over een digitale datalogger (luchtvochtigheid en temperatuur). Deze Hanwell-dataloggers (2016) worden tweejaarlijks geijkt, laatstelijk op 22 augustus 2022.

Voortdurend vindt verfijning en bijstelling van de huidige klimaatsystemen plaats aan de hand van de klimaatgrafieken in de diverse ruimten. De laatste jaren is vooral aandacht besteed aan de relatieve vochtigheid in de Raadzaal, waar tentoonstellingen in de reeks zeventiende-eeuwse *Zeeuwse meesters* worden getoond. De toonaangevende grote musea

die als bruikleengever hun medewerking verlenen aan deze reeks tentoonstellingen stellen hoge eisen.

Het klimaat in de Modellenkamer is soms te vochtig, waardoor plaatselijk schimmelvorming optreedt. Hiervoor is een afdoende oplossing gevonden in de vorm van een mobiele ontvochtiger die is aangesloten op een vaste afvoer.

Uit de Klimaatverklaring voor erfgoedorganisaties (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, december 2022) wordt duidelijk dat in het kader van verduurzaming en hoge energiekosten musea genoodzaakt zijn om kritisch te kijken naar de strenge klimaateisen die worden gehanteerd. Gestreefd wordt naar besluitvorming op basis van risicomanagement: de kwetsbaarheid van materialen bepaalt de noodzakelijke ingrepen. In het algemeen is het vaker mogelijk de seizoenen te volgen en een lagere temperatuur te handhaven. De relatieve vochtigheid kan met een ruimere bandbreedte worden geregeld. Het Stadhuismuseum zal waar mogelijk in de ruimten met het strengste regime versoepeling aanbrengen.

Knelpunten:

- Installatiestoringen zijn de belangrijkste oorzaak van ongewenste verstoringen in de klimaatgrafieken. Hoewel de installateur doorgaans snel ter plaatse is, moet deze vaak lang wachten op te leveren onderdelen voor een installatie die meer dan twaalf jaar oud is.
- In de zomer loopt de temperatuur in de Raadzaal hoog op, maar er is geen voorziening om te koelen. Beheersing van de temperatuur is echter zeer gewenst, aangezien er tegenwoordig kwetsbare bruiklenen worden gepresenteerd, onder meer afkomstig van toonaangevende musea die strenge eisen stellen.
- Objecten van steen en van gefossiliseerd materiaal zijn in een depot op een zolder ondergebracht. Deze ruimte is niet geïsoleerd of geklimatiseerd, en sinds de plaatsing van geluidsisolerende schil rondom een machine slecht toegankelijk. Af en toe vindt daar ook lekkage plaats, veroorzaakt door de oude dakbedekking.
- Minder waardevolle en grote, slecht hanteerbare objecten zijn opgeslagen in het externe depot: de containers – die op hun beurt in een beveiligde en vorstvrije loods staan – zijn niet geventileerd en moeten daarom regelmatig worden gecontroleerd op plaatselijke opbloei van schimmel.
- Bij het versoepelen van de klimaateisen voor museale collecties in het kader van de verduurzaming en hoge energiekosten moet nog wel rekening worden gehouden met de hoge eisen van bruikleengevers. Tot op heden zijn deze nog niet versoepeld.

Lichtbelasting

Alle ramen van het Stadhuismuseum zijn voorzien van licht- en UV-werende folie en de meeste ook van lichtwerende of lichtdichte rolgordijnen. De objecten in de tentoonstellingsruimten worden uitsluitend aangelicht met UV-arme LED-verlichting tot maximaal 250 lux. Geleidelijk aan wordt het minder gebruiksvriendelijke en inmiddels mankementen vertonende lichtsysteem van BAVA vervangen door ERCO. In de Raadzaal, het Auditorium en de Kaartenkamer is de verlichting nu dimbaar.

Als meest kwetsbare object in de huidige presentatie is aangemerkt het herbarium, waarvan het beperkte aantal geëxposeerde bladen minimaal wordt belicht en jaarlijks wordt

vervangen door exemplaren uit het depot, waar deze in zuurvrije omslagen in het donker worden bewaard. Hierdoor wordt de belichtingsduur aanzienlijk verminderd.

Luchtkwaliteit

De klimaatinstallaties in het museum zijn voorzien van (actieve kool)stof-filters die tweemaal per jaar worden vervangen. Hiermee wordt onder andere de zwavel uit de lucht gefilterd. Dit is vooral van belang voor de zilveren objecten in presentatie en in het depot.

Zilver dat in het depot wordt bewaard is bovendien in speciaal plastic geseald om het zwart worden te verhinderen. Ook zijn er twee topstukken die in de semipermanente presentatie staan door een metaalrestaurator voorzien van een laklaag.

Vuil

Vuil op objecten en in de omgeving van de objecten trekt ongedierte, insecten en schimmels aan. De publieksruimten en kantoren worden schoongehouden door een regulier schoonmaakbedrijf. De ruimten achter gesloten deuren, zoals het atelier, de installatieruimen en opslagplaatsen, dienen echter ook te worden schoongehouden.

De (directe omgeving van) museale objecten in vitrines zowel als in de depots vergen meer specifieke kennis op het vlak van behoud en beheer. Voor de directe omgeving en de ruimten achter gesloten deuren is een vaste schoonmaakster ingeschakeld voor een halve dag per maand. Ondersteuning is verder gevonden door de inzet van een vrijwilliger (registratie) voor de schoonmaak van aanwinsten.

Knelpunten:

- De vaste schoonmaakster mag meer uren maken maar heeft hier zelf nog geen tijd voor beschikbaar. Zodra dit het geval is, kan zij ook in de vitrines en aan objecten gaan werken. Het volgen van de training 'Museaal schoonmaken' is dan voor beide genoemde dames gewenst. Wellicht zijn beiden daarna ook inzetbaar binnen het collectiehulpverleningsteam.

Houtworm en andere insecten

In 2012 is de collectie volledig gecontroleerd en indien van toepassing preventief behandeld tegen houtworm en andere insecten in een CO2-tent. Zodoende is het risico op schade effectief veel kleiner geworden. Op een aantal plaatsen zoals bij de opgezette dieren staan insectendetectievallen die tweejaarlijks worden gecontroleerd. Er wordt een overzicht bijgehouden van gedetecteerd ongedierte.

Het is noodzakelijk altijd alert te zijn op de aanwezigheid van houtworm en andere insecten – ook met oog op het behoud van het pand van het Stadhuismuseum. De collectiebeheerder controleert nieuwe objecten direct bij binnenkomst. Het houtwormmiddel Perwood wordt toegepast voor nieuwe objecten met actieve houtworm en nieuwe aantastingen van objecten in de collectie. Voor objecten van textiel staat een grote vrieskist ter beschikking waarin (mogelijk) besmet textiel kan worden ingevroren. Besmet materiaal kan worden afgezonderd in de in het museum aanwezige quarantaineruimte.

Omdat in de praktijk is gebleken dat de meeste problemen worden ontdekt tijdens de schoonmaak van objecten en hun omgeving, zijn de reguliere schoonmakers erop

geattendeerd melding te maken van verstoringen als insecten, ongedierte, schimmel, wateroverlast, etc. Monumentenwacht Zeeland is verantwoordelijk voor de controle van het monumentale gebouw. Als gebruiker van het gebouw is het team van het Stadhuis museum echter ook alert op mogelijke risico's. Zo is tijdens schoonmaakwerkzaamheden in 2022 de bonte knaagkever weer aangetroffen, afkomstig uit de houten kap van de zolder. Dit is gemeld bij de gemeente. In 2023 wordt de kap van de zolder gescreend en worden in de kap vanglampen geplaatst door Traas Ongediertebestrijding.

Schimmel

De collectiebeheerder voert met enige regelmaat controles uit op plaatsen die gevoelig zijn. Indien sprake is van schimmelvorming dan volgt een droogreiniging met behulp van een daarvoor gereserveerde stofzuiger met speciaal filter, waar mogelijk tevens een behandeling van de omgeving met Sumabac en aanpassingen in het klimaat. In depot F en de Modellenkamer zijn ter bestrijding van schimmel inmiddels klimaatverbeteringen doorgevoerd.

Knelpunten:

- Voor depot G (niet-geklimatiseerde zolder) wordt onderzocht of een ontvochtiger met een vaste afvoer naar de dakgoot verbetering kan geven.
- Doordat in de containers van het externe depot de ventilatie ontbreekt ontstaat er soms een klimaat dat gunstig is voor schimmelvorming. Voorlopig wordt dit opgelost door eens per maand de deuren van de containers een dag lang onder toezicht open te zetten.

Buitenomgeving

De binnenplaats van het Stadhuis museum Zierikzee kent eigen risico's. Het is gebleken dat bij het plaatsen van objecten op de binnenplaats rekening moet worden gehouden met dakpannen die bij storm naar beneden kunnen tuimelen. Ook moet het duivenbestand goed onder controle worden gehouden, alsook buurkatten, vliegende mieren en vliegen.

De bestrating met ijsselsteentjes is gevoelig voor mosvorming. Er groeit tevens heel gemakkelijk veel onkruid. Bij behandeling hiervan moet rekening worden gehouden met de (bronzen) buitenobjecten: zout, zuur of chemische middelen mogen niet worden toegepast.

Knelpunt:

- Aan de oostzijde van het museum grenzen twee particuliere tuinen waarin intensief wordt getuinierd. Wanneer begroeiing tegen het museum aan wordt geplant, vormt dit een risico voor het metselwerk en de kozijnen en geeft dit toegang aan ongedierte.

Werkruimten

Collectiebeheer beschikt over kantoorruimte, een atelier en een quarantaineruimte.

Knelpunten:

- De kantoorruimte is beperkt van omvang. Er is weinig ruimte om aanwinsten tijdelijk een veilige plaats te geven en te registreren of tentoonstellingen voor te bereiden. Bovendien is de werkomgeving onrustig door de aanwezigheid van meerdere medewerkers in een ruimte en vrachtwagens onder het raam. Foutloze registratie en administratie vergt concentratie. Voor de drie vrijwilligers die de collectiebeheerder ondersteunen zijn uitsluitend flexplekken beschikbaar.

- De atelierruimte is beperkt. De technisch medewerker heeft noodgedwongen de helft in gebruik. Een ander nadeel is dat het een doorloop- en opslagruimte is voor onderhoud aan de klimaatinstallaties en er verschillende externe medewerkers doorlopen (veiligheid collectie). De ruimte voor tijdelijke opslag van objecten is te beperkt en een ruimere fotografieopstelling is gewenst.
- De quarantaineruimte is klein en eveneens een doorloopruimte voor technisch onderhoud.

Depotruimte

In 2006 is een ruimtebehoefte voor de opslag van de collectie berekend voor een periode van twintig jaar, ter voorbereiding op de inrichting van de vrijgekomen inpandige archiefkluizen tot museaal depot (in 2010 in gebruik genomen). Door het hergebruik van verrijdbare stellingen is deze oppervlakte optimaal benut (plus 265 m² aan verticale ruimte voor schilderijen e.a.). Er is toen al rekening gehouden met een te ontzamen deel. Noodgedwongen is inpandig ook een zolder (ca. 25 m²) in gebruik voor fossielen en stenen. Deze is echter slecht toegankelijk, beschikt niet over enige klimaatbeheersing of isolatie, en er is af en toe lekkage.

Daarnaast wordt een externe opslag van ca. 65 m² gehuurd voor grote en zware stukken, zonder klimaatbeheersing maar wel vorstvrij en beveiligd. De kosten voor het gebruik van deze externe opslag zijn relatief hoog.

In 2026 is de limiet van de beschikbare interne depotruimte van ca. 150 m² zeker wel bereikt. In de berekening van ruimtebehoefte voor opslag van de collectie uit 2006 is geen rekening gehouden met de herziening van de missie en visie van het museum (2020) en de daaraan verbonden verbreding van het verzamelgebied. Doordat we sinds 2016 actiever naar buiten treden als museum krijgen we ook veel meer aangeboden dan voorheen.

Voor de toekomst laat een grove berekening zien dat met een toename van circa 100 objecten (sterk variërend in omvang) per jaar over een periode van 20 jaar een benodigde uitbreiding van de depotruimte voor 2400 objecten nodig zal zijn. Dit met medenemen van de inhoud van de zolder (400 stuks fossielen en stenen) maar met uitzondering van de eventuele verwerving van een grote verzameling (bijv. door opheffing van een ander museum) of het terugkrijgen van uitstaande bruiklenen, en met uitzondering van actief eilandbreed verzamelen. De behoefte aan nieuwe, goed geklimatiseerde depotruimte volgens deze grove berekening is dan ca. 60 m².

Indien een goedkopere vervanging van de huidige externe opslag kan worden gevonden en er rekening wordt gehouden met 35% groei (20 jaar), zou de behoefte aan niet streng geklimatiseerde, maar wel beveiligde en schone depotruimte ca. 88 m² zijn (ofwel een groei van 5 naar 7 containers).

Er zijn diverse mogelijkheden om de depotruimte van het Stadhuismuseum uit te breiden. Er valt te denken aan een gezamenlijk depot op Schouwen-Duiveland (VMSD); een Zeeuws collectiedepot (n.a.v. aanvraag van Zeeuws Museum in onderzoek bij de provincie); en de uitbreiding van het aantal containers in het externe depot.

Indien wordt gekozen voor een gezamenlijk extern depot op afstand, zal rekening moeten worden gehouden met tijdverlies door veel reizen en transporten en (het vermijden van) het

binnenhalen van besmettingen (houtworm en schimmel) door derden. Verder zal moeten worden voorzien in (sterke) arbeidskracht en geschikte vervoermiddelen.

Actiepunt:

- Gedurende de periode van dit collectieplan dient te worden gezocht naar mogelijkheden tot uitbreiding van de depotruimte. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen goed en minder goed geklimatiseerd en beveiligde en minder goed beveiligde depotruimte.

Inspectie van de externe depotruimten

Personeel en vrijwilligers

Voor de collectie-gerelateerde taken zijn beschikbaar:

Directeur: organisatie, contacten en soms ook transport (deel van 32 uur/week)

Conservator: onderzoek naar de collectie (deel van 32 uur/ week)

Collectiebeheerder: behoud en beheer van de collectie, bruikleenverkeer, registratie en documentatie (24 uur/week)

Projectleider presentatie: presenteren van de collectie aan publiek (deel van 24 uur/week)
Medewerker techniek en veiligheid: klein onderhoud, fotografie, beheer van installaties (beveiliging en klimaat) en gebouw (deel van 32 uur/week)
Schoonmaker: schoonmaak omgeving objecten (1 uur/week)
Vrijwilligers: registratie, bibliotheek en schoonmaak (totaal ca. 25 uur/week)

5.3 Veiligheidszorg

De collectie moet worden beschermd tegen brand, overstroming, diefstal en vandalisme. De brandveiligheid en inbraakwering van het museum voldoen aan de huidige eisen. De betreffende installaties die zijn opgeleverd in 2012 worden jaarlijks gecontroleerd en goed onderhouden.

Het gehele complex is tijdens de verbouwing 2009-2012 voorzien van een nieuwe elektrotechnische installatie. Om het risico van kortsluiting te minimaliseren wordt buiten openingsuren de spanning op het elektriciteitsnet uitgeschakeld (met uitzondering van elektra t.b.v. klimaat- en beveiligingsinstallaties en de kantoren/het museumcafé). In het depot en in de installatieruimten bevinden zich waterdetectoren

Gedurende openingsuren wordt toezicht gehouden via beeldschermen. Tentoongestelde bruiklenen worden dagelijks bij de openings- en sluitronde gecontroleerd. De medewerker techniek en veiligheid is verantwoordelijk voor een strikt sleutelbeheer. Alleen de drie medewerkers die functioneel te maken hebben met de collectie hebben vrij toegang tot de depotruimten.

Er is een actueel calamiteitenplan voor bedrijfs- en collectiehulpverlening, dat iedere twee jaar – en indien nodig tussentijds – wordt herzien. Het huidige calamiteitenplan is geldig voor de jaren 2023/2024. Het museum heeft een kleine collectiehulpverleningsgroep. Met de collectie worden geen oefeningen gehouden – zoals tijdens de jaarlijkse BHV-cursus met personen wordt geoefend met een gesimuleerd ongeluk of een brand. De objecten bevinden zich grotendeels in vitrines of zijn vanwege de omvang niet zomaar weg te dragen. Bij een grootscheepse calamiteit kan een calamiteitenservice voor de collectie worden opgeroepen (het museum heeft een abonnement bij Art Salvage). In alle gevallen gaan mensen voor de collectie.

Inmiddels is er een aantal varianten van het faciliteitenrapport samengesteld. Deze hangen samen met de specifieke bruikleenaanvragen, de objecten, de betreffende locaties en de verbeteringen die in de loop van de tijd zijn uitgevoerd. Klimaatgrafieken worden op verzoek van een bruikleengever toegezonden.

Naar aanleiding van bruikleenaanvragen zijn er in 2021 en 2022 controles uitgevoerd door beveiligers van collega-musea (bruikleengevers). Op basis van beider bevindingen zijn verbeteringen in de beveiliging doorgevoerd.

Knelpunten:

- Gezien de kleine personele bezetting (m.b.t. collectiebeheer) is de collectiehulpverleningsgroep eveneens klein, en bovendien niet woonachtig in Zierikzee. Bij een calamiteit zal naar beste vermogen worden gehandeld met de mensen en middelen die op dat moment beschikbaar zijn. Daar is de situatie in het Stadhuismuseum overzichtelijk genoeg voor.

- Tegenwoordig staan steeds meer opladers/accu's en beeldschermen ingeschakeld. Dit verhoogt het risico op brand. Het is van groot belang dat iedere medewerker hier zeer bewust mee omgaat, ook op kantoor. Tijdens de jaarlijkse BHV-cursus worden de deelnemers hieraan herinnerd. Voor de 25 iPads is onlangs een speciale afsluitbare brandwerende oplaadkast aangeschaft.

Intern en extern transport

Elk transport, hoe groot of klein ook, geeft kans op schade. Voorkomen is beter dan genezen dus wordt transport zo veel mogelijk geminimaliseerd en alleen door ervaren mensen uitgevoerd. Groot voordeel voor het Stadhuismuseum is dat het belangrijkste depot inpandig is. Bovendien is het pand voorzien van een lift naar de tweede etage. Het monumentale gebouw blijft zijn beperkingen houden met diverse trappen en drempels.

Intern staan verschillende hulpmiddelen voor verpakking en vervoer ter beschikking. Extern transport van kleinere objecten wordt meestal uitgevoerd door eigen personeel in de eigen auto. Grote, kwetsbare en/of kostbare objecten worden vervoerd door professionele kunsttransporteurs. De inzet van kunsttransporteurs is ook vaak vereist bij inkomende bruiklenen.

Knelpunten:

- Voor het vervoer van (grote of zware) stukken van en naar het externe depot voldoet een gewone auto niet. Er moet een busje worden gehuurd. In het externe depot staat wel een vorkheftruck ter beschikking.
- Transport door gecertificeerde kunsttransporteurs is een kostbare zaak, waarvoor maar moeilijk budget kan worden ingeschat voor de op te stellen begrotingen.

5.4 Verzekeren

In art. 10 van de collectiebeheersovereenkomst tussen de gemeente en de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee (2015) is opgenomen dat de inkomende bruiklenen (objecten van derden) door het museum worden verzekerd. Het museum zorgt ervoor dat uitgaande bruiklenen door de bruikleennemer worden verzekerd.

De lopende verzekering (via Registermakelaar in Assurantiën Raetsheren van Orden B.V.) bestaat uit verschillende delen:

- A. alle langdurige inkomende bruiklenen.
- B. een vaste post voor kortlopende inkomende bruiklenen en voor ad hoc transporten van de eigen collectie (bijv. naar restauratoren en tijdens verblijf in het atelier).
- C. extra af te sluiten voor kortlopende inkomende bruiklenen wanneer B wordt overschreden.

Voor bruiklenen wordt de meest recente opgave van verzekerde, met wederzijds goedvinden, geacht de getaxeerde waarde te zijn. Als bewijs daarvan dient de bruikleenovereenkomst.

Uitgezonderd van bovengenoemde verzekering is de bruikleen van het Zeeuws Museum/het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, waarvoor jaarlijks een factuur wordt ontvangen.

De eigen collectie is binnenshuis niet verzekerd. De kosten wegen niet op tegen de risico's. Het uitgangspunt is dat de maatregelen die zijn genomen m.b.t. personeel, klimaat en

veiligheid afdoende zijn om het risico te minimaliseren. Tot op heden is er geen noemenswaardige schade of vermissing voorgekomen.

Tegenwoordig is het bij collecties waarvan overheden eigenaar zijn, gangbaar om te kijken of beperkt verzekeren mogelijk is (d.w.z. niet verzekeren voor totaalverlies of waardevermindering). De risico's van beperkt verzekeren blijken gering volgens het rapport 'De Kunst van beperkt verzekeren' (NMV, 2018). Dit levert vooral grote musea financieel voordeel op en is niet zozeer van toepassing voor het Stadhuismuseum.

6. Gebruik van de collectie

6.1 Presenteren en tentoonstellen

Het Stadhuismuseum maakt onderscheid tussen de museale collectie en de gebruikscollectie. In het algemeen wordt zo veel mogelijk voorkomen dat objecten uit de museale collectie door bezoekers kunnen worden aangeraakt.

Er is een uitzondering: een aantal – relatief jonge – objecten die afkomstig is van een kapper/barbier, worden uitgeleend aan een reminiscentieproject van Stichting Feest van Herkenning, waardoor (dementerende) ouderen door vrijwilligers worden gestimuleerd om herinneringen op te halen.

De gebruikscollectie bestaat uit objecten die kunnen worden gebruikt voor educatieve projecten ofwel als aankleding dienen van het interieur of in de presentaties.

6.2 Collectiemobiliteit

Het Stadhuismuseum Zierikzee werkt als vanzelfsprekend actief mee aan het bevorderen van de mobiliteit van de gemeentelijke collectie. Al jarenlang tonen musea van Schouwen-Duiveland langdurende bruiklenen uit de collectie van het Stadhuismuseum Zierikzee. Ten behoeve van tijdelijke tentoonstellingen en presentaties in de diverse musea van Schouwen-Duiveland worden ook met regelmaat kortlopende bruiklenen uit de collectie toegestaan. Tegenover deze regionale musea toont het Stadhuismuseum Zierikzee zich in het algemeen coulant betreffende de voorwaarden voor een tijdelijke bruikleen. In voorkomende gevallen stelt het Stadhuismuseum zelf ter bescherming een vitrine of wissellijst beschikbaar.

Ook krijgt het Stadhuismuseum ten behoeve van tijdelijke tentoonstellingen af en toe aanvragen van andere musea. Onlangs heeft het Stadhuismuseum voor het eerst in de geschiedenis een bruikleenaanvraag ontvangen van een museum in het buitenland: een van de begrafenisdoekjes met voorstelling van de bouw van een haringbuis, 1595, en het bord met haringmerken Brouwershaven, 1657, voor de tentoonstelling *Augenlust. Niederländische Stilleben im Detail* van het LVR-LandesMuseum in Bonn.

Aanvragen worden zo veel mogelijk gehonoreerd, mits de conditie van het object dit toestaat en de tentoonstellingsomstandigheden aan de eisen voldoen. Als uitgangspunt hierbij geldt dat objecten die zich in de eigen semipermanente presentatie bevinden in principe niet worden uitgeleend, tenzij het eigen belang duidelijk wordt overstegen. De te stellen eisen betreffende het klimaat zullen niet strenger zijn dan de omstandigheden waarin objecten zich in het eigen museum bevinden.

7. Waardeontwikkeling

7.1 Restauratie

Voor restauratiewerkzaamheden schakelt het museum deskundige restauratoren in die zijn ingeschreven in het register Restauratoren Nederland.

Zoals onder het hoofdstuk Collectiebehoud vermeld, is er in de periode 2005-2011 door de gemeente behoorlijk geïnvesteerd in de conditie van de collectie.

De aandacht richt zich nu vooral op objecten die nieuw in de collectie worden opgenomen of objecten die inmiddels een aanvullende behandeling of restauratie behoeven.

Het streven is om de nieuw te verwerven objecten in goede conditie aan te nemen dan wel direct toonbaar te laten maken. Dit wordt bij de waardebeoordeling als criterium meegenomen. Indien nodig wordt een restaurator ingeschakeld. In de praktijk gaat het vaak om de restauratie van schilderijen.

In het geval van bruiklenen wordt getracht een eventueel benodigde restauratie door of samen met de eigenaar te (laten) bekostigen. Op initiatief van het Stadhuismuseum wordt binnenkort een schilderij in langdurig bruikleen ontvangen van de Rijksdienst van Cultureel Erfgoed: het origineel van het schilderij *De potvis van Brouwershaven* (1606), dat zich in het depot van Naturalis bevond, is in 2022 in eigendom overgedragen aan de RCE en zal daar presentabel worden gemaakt.

In overleg met de familie De Jonge wordt eveneens door de RCE het portret C1194 gereedgemaakt voor presentatie in het Stadhuismuseum: Bonifacius de Jonge (1567-1625), een echte Van Mierevelt, keert terug naar Zierikzee.

De Stichting der Heerlijkheden Oosterland, Sirjansland en Oosterstein laat twee vroeg zeventiende-eeuwse portretten restaureren die in de loop van 2023 in bruikleen worden verkregen: Willem van Hertsbeecke, heer van Bruinisse (1636), en Anna van Borssele (1625-1649). Het museum draagt bij aan de restauratie.

Verder zijn er incidentele restauratiegevallen, bijvoorbeeld wanneer er een beroep op een voorwerp wordt gedaan voor presentatie in een tentoonstelling. In het geval van een object uit de collectie met een Deltaplan C-kwalificatie loont het de moeite om pas te investeren in de restauratie van een object als er een bestemming voor is. Voorwaarde is wel dat de conditie van het object stabiel blijft. De sjees die zich in de externe opslag bevindt is hier een mooi voorbeeld van.

Het museum heeft het voornemen om het schilderij *Spaans beleg* (objectnr. 1351), dat zich sinds 1973 als een langdurig bruikleen van Stichting Burgerweeshuis Zierikzee in de collectie bevindt, door een restaurator te laten bekijken. We willen graag weten of het donkere schilderij beter leesbaar kan worden gemaakt, zodat er eens goed onderzoek naar de voorstelling kan worden gedaan. De Vereniging Rembrandt ondersteunt dergelijke restauratieprojecten, zodat hier een aanvraag tot financiële ondersteuning zal worden ingediend. Het schilderij maakt straks weer deel uit van de herinrichting van de grote expositiezaal.

In de jaarlijkse activiteitenverslagen van het museum wordt steeds een overzicht gegeven van de objecten die bij een restaurator zijn geweest. De restauratieverslagen worden zowel op papier (en digitaal) bewaard als in het collectieregistratiesysteem verwerkt.

*Het Spaans beleg (objectnummer 1351),
langdurig bruikleen van Stichting Burgerweeshuis Zierikzee*

7.2 Onderzoek

Onderzoek vormt de sleutel tot waardeontwikkeling. Onderzoek naar de collectie is belangrijk voor het toevoegen van waarde aan objecten, maar kan in voorkomende gevallen ook leiden tot waardevermindering. In beide gevallen leidt onderzoek in ieder geval tot een meer gefocuste collectie.

Sinds enige jaren worden primaire en secundaire bronnen aanwezig in het Zeeuws Archief Zierikzee – naast andere bronnen en instanties – veelvuldig geraadpleegd, zowel fysiek als digitaal. De digitalisering van deze bronnen heeft een enorme vlucht genomen en heeft een veel betere en snellere koppeling van informatie met de collectie mogelijk gemaakt.

Het Stadhuis museum onderhoudt van oudsher een nauwe samenwerking met het gemeentelijk archief, tegenwoordig het Zeeuws Archief Zierikzee. Sinds 2012 toont het Archiefkabinet ten minste elk jaar een nieuwe presentatie bestaande uit een combinatie van originele archiefstukken en objecten, in aansluiting op het thema van de Maand van de Geschiedenis of een ander actueel thema.

Sinds het Gemeentearchief Schouwen-Duiveland in 2021 is gefuseerd met het Zeeuws Archief worden strengere eisen gehanteerd voor de presentatieomstandigheden en de duur van een bruikleen. Voor het Stadhuis museum is het wenselijk dat de bruikleentermijn van het Zeeuws Archief een periode van langer dan zes maanden betreft, gezien de tijd, de energie en het budget dat onderzoek voor nieuwe presentaties vergt. Gelukkig wordt hier indien mogelijk aan tegemoetgekomen.

Er vindt doorlopend onderzoek plaats dat zich vooral richt op:

- te verwerven en verworven objecten
- aanvulling en verdieping van objectbeschrijvingen in het collectieregistratiesysteem
- tijdelijke exposities
- verdieping en vernieuwing van semipermanente exposities
- collectieontsluiting d.m.v. publicaties op de website
- mogelijk te ontzamen objecten
- informatieverzoeken van instanties en particulieren

Specifieke onderwerpen van onderzoek gepland in periode 2023-2027:

- 2023-2024 herinrichting semipermanente presentatie in grote tentoonstellingszaal
- 2024-2027 tentoonstellingen in de reeks *Zeeuwse Meesters* door en/of in samenwerking met gespecialiseerde externe onderzoekers
- 2024-2027 presentaties Maand van de geschiedenis in het Archiefkabinet
- 2024 Zierikzee herdenking 1100 jaar stad (1949)
- 2025-2026 ingebruikname Gravensteen als museum
- 2025 Kor en Bot 75 jaar
- 2025 Hermanus Davinus Heuff (1875-1945)
- 2025 Zeelandia 125 jaar
- 2025 selectie van aanwinsten 2020-2024
- 2025 Jacob Cats 400 jaar *Houwelijk*. Trouwen in het stadhuis (van Zierikzee)

Onderzoeksprojecten voor de lange termijn:

- Verdieping semipermanente presentaties in de Thesaurierskamer en de Modellenkamer

Het Stadhuismuseum Zierikzee richt zich in de periode van collectieplan 2024-2027 in het bijzonder op twee grote onderzoeksprojecten: de herinrichting van de semipermanente presentatie in de grote tentoonstellingszaal in het Stadhuismuseum en de ingebruikname van het Gravensteen als museum.

De nieuw in te richten semipermanente presentatie zal meer gericht zijn op Schouwen-Duiveland als geheel en dus meer in overeenstemming zijn met de herziene missie en visie van het museum. Er zal onder andere aandacht worden besteed aan thema's uit de canon van Schouwen-Duiveland. Een groot deel van de kerncollectie keert terug maar in een andere context. Enkele belangrijke langdurige bruiklenen zijn aangevraagd en andere bruiklenen zullen (mogelijk) worden opgezegd. Samenwerking wordt gezocht bij onderzoekers verbonden aan onder meer het Zeeuws Archief Zierikzee, het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, het Mauritshuis en Rijksmuseum de Gevangenpoort. Voor specifieke onderwerpen zal aansluiting worden gezocht bij de andere musea van Schouwen-Duiveland.

Een deel van de te vernieuwen semipermanente presentatie zal zijn gericht op rechtspraak op Schouwen en Duiveland. Dit sluit aan bij de plannen van het Stadhuismuseum om in de periode 2025-2026 het Gravensteen (weer) als museum in gebruik te nemen. Het Stadhuismuseum blijft de locatie waar de aan rechtspraak gerelateerde objecten worden getoond, terwijl in het Gravensteen de beleving centraal zal staan.

7.3 Verzamelbeleid

Het Stadhuismuseum Zierikzee hanteert de volgende verwervingscriteria:

- verwerving van objecten (door aankoop, schenking of legaat) dient in overeenstemming te zijn met wettelijke voorschriften. Dergelijke voorschriften zijn onder andere van kracht voor bodenvondsten
- het Stadhuismuseum Zierikzee verzamelt primair vanwege historische en documentaire waarden. De keuze voor objecten wordt bepaald door hun functie als informatiedrager
- het museum beoogt niet 'het hele eiland' te verzamelen. Er wordt gericht verzameld met een focus op de eigenheid van Schouwen-Duiveland. Het unieke karakter van Schouwen-Duiveland komt onder meer naar voren in de meekrapcultuur, de strao, de klederdracht, de vorming van het eiland (verdrongen dorpen), de (overzeese) handel, de kerken, de kastelen en de buitenplaatsen, alsook in het leven en werk van bekende en minder bekende personen met een relatie tot het eiland
- het museum stemt het verzamelbeleid af op de verzamelgebieden van de andere musea van Schouwen-Duiveland en legt eigen accenten. Het museum verworft bijvoorbeeld geen landbouwwerktuigen, uitgezonderd meekrapattributen. De meekrapnijverheid was een van de belangrijkste pijlers van de regionale economie tussen 1500-1900. Schouwen-Duiveland en Zierikzee speelden hierbij een sleutelrol
- het museum verworft geen natuurhistorische objecten, behalve schenkingen van het genootschap Kor en Bot. Kor en Bot vist eenmaal per jaar op de Oosterschelde naar fossielen. Het museum ontvangt elk jaar één object. Natuurhistorische objecten die onmisbaar zijn voor de presentatie, zoals meekrapwortels of een opgezette kreeft, maken geen deel uit van de gemeentelijke kerncollectie maar van de gebruikscollectie
- voor het Stadhuismuseum, gevestigd in het oude stadhuis van Zierikzee, vormen de geschiedenis en de historische (regionale) functies van het gebouw een bijzondere pijler in het verzamelbeleid
- het museum verworft hedendaagse kunst- en gebruiksvoorwerpen indien deze 1) een regionale (gemeentelijke) betekenis hebben, 2) niet door andere collectievormers binnen de gemeente of binnen Zeeland worden verzameld, en 3) een bijzondere documentaire waarde hebben. Als er twijfel bestaat over de authenticiteit of het belang van het object voor het verhaal van Schouwen-Duiveland wordt deze niet opgenomen in de collectie
- het museum zal van hedendaagse kunstenaars van een zeker niveau die aantoonbaar verbonden zijn met Schouwen-Duiveland een representatief werk verwerven dat bij voorkeur ook van betekenis is voor de eigenheid van Schouwen-Duiveland
- het museum verzamelt geen documenten of tweedimensionale (kunst)voorwerpen vervaardigd van papier of perkament, noch beeld- en geluidsdragers. Deze objecten vallen onder het verzamelbeleid van het Zeeuws Archief Zierikzee. Uitzondering hierop vormt een document of portret op papier die in de lijst dient te worden behouden (bijvoorbeeld een pastelportret van Berend Kunst)
Aanwinsten van papier en perkament worden door het museum doorgegeven aan het Zeeuws Archief Zierikzee. Dergelijke verwijzingen vinden ook omgekeerd plaats. Het museum en het archief proberen hun verzamelbeleid op elkaar af te stemmen.

Helaas beschikt het Zeeuws Archief Zierikzee sinds 2021 niet langer over een aankoopbudget

- het museum verzamelt in principe geen duplicaten, tenzij dit vanwege overwegingen vanuit beheer en behoud noodzakelijk, of voor doeleinden van educatie wenselijk is. Doublures van exact dezelfde exemplaren worden vermeden. Uitzonderingen zijn voorwerpen die juist in groten getale betekenis hebben. Een voorbeeld is bestek: een enkele vork van een van de Zierikzeese zilversmeden is te mager, honderd vorken zijn teveel van het goede
- overwegingen van praktische aard, zoals de conditie en de omvang van het object, de beschikbare depotruimte, menskracht en financiën worden bij de collectievorming betrokken. Het museum verworft uitsluitend objecten die kunnen worden beheerd in het eigen gebouw of eigen depots. Onroerende goederen zoals muurschilderingen, glas-in-loodramen of permanent vastgezette kunstwerken worden niet verworven indien fysieke overbrenging onmogelijk is
- bruiklenen worden alleen aangegaan wanneer deze de presentatie aantoonbaar ondersteunen. Kortlopende bruiklenen worden uitsluitend afgesloten voor wisseltentoonstellingen of voor studiedoeleinden. Langlopende bruiklenen worden alleen aangegaan om semipermanente presentaties te versterken.

Binnen het totaalbudget van het museum is een gemarkeerd deel voor aankopen ten behoeve van de gemeentelijke collectie beschikbaar. In de periode 2022-2027 wordt binnen de gemeentelijke bijdrage gerekend met een gelabeld aankoopbudget van € 6.000 per jaar.

Er wordt zo veel mogelijk openheid betracht in de verwerving van objecten, bijvoorbeeld in het activiteitenverslag (ook online in te zien), in de collectie online op de eigen website en in de nieuwsbrief gericht aan vrijwilligers. Met regelmaat exposeert het museum een selectie van aanwinsten. In 2022 werd bijvoorbeeld de tentoonstelling *Schouwen-Duiveland verzameld/t. 25 jaar gemeente in 25 objecten* georganiseerd. Hierin werd ook uitgelegd hoe je als museum een gemeente 'verzamelt'.

Knelpunten:

- Kwaliteitsverbetering van de collectie blijft een voortdurend punt van aandacht. Het museum komt regelmatig voor lastige keuzes te staan over het al dan niet aannemen van objecten. Hoe ver moet het museum bijvoorbeeld gaan in het verzamelen van theelepeltjes met een beeldmerk van Zierikzee en alle andere plaatsen op Schouwen-Duiveland? Het museum streeft naar het actief verzamelen van B-objecten en is terughoudend en passief in het verwerven van C-objecten van geringe documentaire of presentatiewaarde.
- Het museum beschikt (nog) niet over de randvoorwaarden (o.a. depotruimte, expositieruimte, financiële middelen) voor een verzamelbeleid dat volledig in overeenstemming is met de herziene missie en visie die betrekking hebben op heel Schouwen-Duiveland.

7.4 Ontzamelen

De gemeente Schouwen-Duiveland is de eigenaar van de museale collectie in beheer van het Stadhuismuseum Zierikzee. In de Collectiebeheersovereenkomst (2015) is opgenomen dat in het geval van vervreemding van onderdelen van de gemeentelijke collectie, door verkoop, ruil of anderszins, de voorafgaande toestemming van het college van burgemeester

en wethouders is vereist. Het museum hanteert hiervoor de Leidraad voor het Afstoten van Museale Objecten (LAMO).

Op 25 oktober 2022 heeft het college op basis van een gemotiveerd voorstel een besluit genomen betreffende:

- herbestemming, het in eigendom overdragen van meubilair dat tijdens de gemeentelijke herindeling is vrijgekomen uit de voormalige gemeentehuizen, aan instellingen die dit gebruiksmeubilair reeds langdurig in bruikleen hadden, dan wel aan andere non-profit instellingen op Schouwen-Duiveland. Deze objecten waren niet in de museale collectie opgenomen maar vielen wel onder het beheer van het Stadhuismuseum
- herplaatsing, het in eigendom overdragen van de objecten die langdurig in bruikleen waren afgestaan aan de Stichting Museumhaven Zeeland, onder de toezegging dit mettertijd in een schenking om te zullen zetten. Deze objecten passen beter in het profiel van de scheepswerf en dragen bij aan de versterking van het profiel van dit museum.

Actiepunten:

- een selectie van munten en penningen is aangemerkt als D-categorie (d.w.z. te ontsamenen wegens gebrek aan conditie, waarde of herkomst/verhaal). Deze zijn door twee deskundigen in respectievelijk 2007 en 2021 beoordeeld. De afstoting moet verlopen via www.afstotingsdatabase.nl (LAMO). Deze objecten nemen echter zeer weinig ruimte in en zullen dus weinig winst opleveren in de beschikbare depotruimte. Afhandeling is dan ook niet urgent
- een aantal losse objecten staat ook nog als D-categorie aangemerkt. Afstoting van deze objecten levert eveneens weinig ruimtewinst op en heeft daarom geen prioriteit.

8. Toegankelijkheid

8.1 Registratie en documentatie

In de periode 2007-2011 is planmatig veel achterstand weggewerkt met betrekking tot de basisregistratie van de collectie (toevoeging van afmetingen, afbeeldingen, etc.). Sindsdien – vooral de laatste jaren – wordt de registratie continu verbeterd en verdiept.

Standplaatsregistratie

Het is van groot belang dat iedere verplaatsing van objecten nauwkeurig wordt bijgehouden. Alle verplaatsingen lopen zo veel mogelijk via één persoon, de collectiebeheerder. Overige medewerkers dienen de collectiebeheerder direct over verplaatsingen te informeren, zodat deze administratief kunnen worden verwerkt in het standplaatsenbestand.

Momenteel is dit bestand nog een zelfstandig Excel-document. Zodra het nieuwe collectieregistratiesysteem (Axiell Collections) is ingevoerd zal de standplaatsregistratie hierin worden opgenomen.

Actiepunten:

- in het algemeen: verbetering en verdieping van de beschrijvingen in het collectieregistratiesysteem. Het internet levert veel extra te koppelen informatie op, zoals persoonsgegevens, en vergelijking met andere soortgelijke objecten al dan niet

in museale collecties. Input van de conservator is ook gewenst in de vorm van onderzoek in en koppeling met het archief, het samenstellen van wetenschappelijk verantwoorde verhalen. De collectiebeheerder houdt een Excel-bestand bij met de stand van zaken betreffende de correcties in AdLib

- de migratie van AdLib Museum Standaard versie 7.6 naar Axiell Collections zal plaatsvinden in de tweede helft van 2024 (zie verder Digitale toegankelijkheid)
- inboeken en beschrijven van klein archeologisch metaal, vooral bodemvondsten door Joop Deurloo, door vrijwilligers, 2022-2024
- inboeken en beschrijven van de schenking objecten afkomstig van de Zierikzeese gasfabriek, door vrijwilligers, 2023-2024
- een volledige standplaatscontrole in de depotruimten, uit te voeren door twee personen.

Bibliotheek/documentatie

Het Stadhuismuseum is sinds 2016 begonnen met de aanleg van een eigen bibliotheek, omdat de bibliotheek van het archief – die voorheen in pandig beschikbaar was – inmiddels minder gemakkelijk te bereiken is.

Schade en verlies van boeken of documenten wordt voorkomen door een aantal basisregels. De bibliotheek en documentatie zijn alleen te gebruiken door medewerkers of vrijwilligers. Voor bezoekers zijn deze niet toegankelijk, behalve op verzoek en onder toezicht. Er wordt niets uitgeleend buiten de kantoren. Een systeem met (rode) kaarten maakt duidelijk welke boeken bij wie in gebruik zijn. Het is de gebruikers bekend dat eten en drinken uit de buurt van boeken en documenten moet worden gehouden. De bibliotheek wordt bijgehouden door een vrijwilligster (2 uur per week).

De digitale zowel als de fysieke collectiegerelateerde documentatie wordt continu aangevuld. Ordening en regelmatige opschoning is van belang. De digitale documentatie is op dezelfde wijze geordend als het papieren deel, zodat deze in de toekomst eenvoudig zijn samen te voegen.

Actiepunten:

- het papieren deel van de documentatie dient (nog) specifiek te worden geordend en opgeschoond. De bibliotheekvrijwilligster kan hiervoor wellicht ook worden ingezet
- daarna dient een besluit te worden genomen of het papieren deel van de documentatie in zijn geheel moet worden gedigitaliseerd en niet verder wordt aangevuld.

Op de zolder boven de kantoorruimte is een aparte archiefruimte ingericht voor bedrijfs- en collectiedocumenten die niet meer in gebruik zijn. Ook collectiegerelateerd digitaal beeldmateriaal is hier opgeslagen.

8.2 Fysieke toegankelijkheid

Het tonen en toegankelijk maken van de collectie is een van de kerntaken van een collectiebeherende organisatie. De semipermanente presentatie toont de belangrijkste objecten uit de collectie. Door wisseltentoonstellingen worden objecten uit het depot met

enige regelmaat voor het voetlicht gebracht. Op verzoek en onder toezicht kunnen bezoekers objecten uit het depot bekijken.

Binnen de beperkte mogelijkheden van het monumentale gebouw zoekt het museum op basis van het advies (2020) van Ongehindert, Landelijk platform voor toegankelijke gemeenten, naar mogelijkheden tot verbetering van de toegankelijkheid van de collectie voor gehandicapten. In het museum zijn een lift, rolstoel en twee iPads voor mindervaliden beschikbaar.

Knelpunt:

- voor of in de nabijheid van de publieksingang van het museum zijn ondanks diverse aanvragen bij de gemeente nog steeds geen (invalide)parkeerplaatsen aangelegd

Een pagina van het online doorbladerbare Zierikzee-herbarium (objectnummer 5105)

8.3 Digitale toegankelijkheid

Het Stadhuismuseum werkt gestaag aan de uitbreiding en verbetering van de digitale toegankelijkheid van de collectie. Hier wordt nader ingegaan op: het (interne) collectieregistratiesysteem, de koppeling hiervan naar de collectie online op de eigen website, en de koppeling naar andere websites/open data. Voor de technische ondersteuning met betrekking tot de digitale toegankelijkheid beschikt het museum over een snel oproepbare systeembeheerder.

Digitalisering vergroot de toegankelijkheid en vindbaarheid van de collectie. Door het online aanbieden van de collectie kan een breder publiek worden aangetrokken. Gegevens kunnen bovendien eenvoudiger worden gedeeld met derden. Een ander voordeel is dat kwetsbare objecten worden beschermd door deze digitaal in plaats van fysiek aan te bieden, zoals in het geval van het 300 jaar oude Zierikzee-herbarium, dat vanwege de kwetsbaarheid slechts beperkt fysiek toegankelijk is en daarom geheel digitaal toegankelijk is gemaakt.

Het Stadhuismuseum bevindt zich volgens het schema in het Spoorboekje Digitalisering Erfgoedcollecties in fase 3 (van de 4). De gehele collectie inclusief de afbeeldingen is momenteel binnen de eigen organisatie digitaal toegankelijk via het collectieregistratiesysteem AdLib Museum Standaard 7.6, dat aansluit op SPECTRUM 5.0 (de internationaal toegepaste standaard voor collectiemanagement). Dit systeem bevat zo veel mogelijk beschikbare metadata en afbeeldingen van objecten. Omdat het Microsoft-besturingssysteem niet aansluit op de Apple-laptops waarmee in het museum wordt gewerkt, is het collectieregistratiesysteem AdLib momenteel noodgedwongen ondergebracht in een remote desktop-oplossing.

Via de eigen website zijn de belangrijkste (A- en B-gewaardeerde) objecten uit de collectie reeds online toegankelijk gemaakt. Bezoekers van de collectie online worden indirect in de gelegenheid gesteld vragen te stellen, de gegevens aan te vullen of te corrigeren. De koppeling van het collectieregistratiesysteem naar de website verloopt momenteel via exports (van Word naar Excel), uitgevoerd door de collectiebeheerder en de systeembeheerder. Dit proces is tamelijk omslachtig.

Op dit moment wordt slechts een klein deel van de collectie gedeeld op digitale platforms van andere erfgoedorganisaties: de website Zeeuwse Ankers van Erfgoed Zeeland, de collectie Waterschap op de website van het Zeeuws Archief, Maritiem Portal en RKDimages. Het delen van de collectie verloopt hierbij namelijk eveneens via bewerkelijke exports en achteraf is geen correctie meer mogelijk.

Omdat AdLib Standaard met ingang van 2024 niet meer wordt ondersteund of verbeterd, moet het museum in 2023 nieuwe software aanschaffen. Na onderzoek naar de mogelijkheden is besloten om over te gaan op Axiell Collections Museum Standaard Cloud. Dit collectieregistratiesysteem werkt goed in de Apple-omgeving van het museum en sluit goed aan op de huidige AdLib-software. Met deze conversie worden dan ook de minste problemen verwacht. Het museum heeft inmiddels behoefte aan licenties voor vijf gelijktijdige gebruikers van het systeem in plaats van drie gebruikers. Zowel voor de invoerders/registrators als voor de lezers/gebruikers wordt in het eigen museum een cursus georganiseerd zodat zij de applicatie optimaal kunnen benutten.

De migratie van de ruim 9.000 recordnummers naar het nieuwe collectieregistratiesysteem zal in de tweede helft van 2023 plaatsvinden, door de leverancier worden uitgevoerd en in totaal een paar maanden in beslag nemen.

Voorwaarde voor de migratie is dat het huidige bestand met objectfoto's in lage resolutie goed is gekoppeld aan de records. Het museum gebruikt objectfoto's in lage resolutie omdat de oudere AdLib-versies en het museumnetwerk hoge resolutiefoto's niet aankonden. Het museum biedt objectfoto's in lage resolutie aan in de collectie online. Foto's in hoge resolutie zijn gratis op aanvraag verkrijgbaar, onder de voorwaarde dat het Stadhuis museum Zierikzee als bron of locatie wordt vermeld. Op deze wijze wordt meteen geregistreerd in welke publicatie een object is opgenomen en eventueel een exemplaar bedongen.

De overgang naar Axiell Collections maakt sneller, efficiënter en veiliger delen van de collectie op de eigen website en met derden mogelijk. In het nieuwe collectieregistratiesysteem kunnen records bijvoorbeeld rechtstreeks worden geëxporteerd naar Excel, dit hoeft niet meer via de systeembeheerder. Het museum kiest ervoor om de collectie primair op de eigen website toegankelijk te maken. In tweede instantie wordt gedacht aan publicatie op externe digitale platforms, zoals het Zeeuws Erfgoedplatform, Collectie Nederland, Europeana, RKDimages en/of Maritiem Digitaal. Erfgoed kan nog beter worden gevonden en door het publiek worden gebruikt als instellingen de informatie onderling verbinden. De Nationale Strategie Digitaal Erfgoed is hierop gericht en de Digitaal Erfgoed Referentie Architectuur (DERA) beschrijft welke afspraken hiervoor nodig zijn.

Actiepunten:

- na de overgang naar Axiell Collections zal het museum actief deelnemen aan andere digitale platforms, portals en communities
- consequent gebruik van termen/trefwoorden is belangrijk voor de vindbaarheid van de collectie online. Het Stadhuis museum hanteert eigen thesauri in AdLib. Deze staan opgenomen in de AdLib-instructie van het museum. In de toekomst kunnen deze in het kader van de open linked data worden gelinkt aan een veel uitgebreider termennetwerk, bijvoorbeeld AAT (Art & Architecture Thesaurus)
- het museum dient – vooral met het oog op het digitaal toegankelijk maken van de collectie – verder te analyseren welke auteursrechten en aanverwante rechten er heersen ten aanzien van de huidige collectie. Het auteursrecht vervalt door verloop van zeventig jaren, te rekenen van de 1e januari van het jaar, volgende op het sterfjaar van de maker
- voor de toekomst is het verstandig om al in de aankoop- of schenkingsovereenkomst op te nemen onder welke voorwaarden het museum het materiaal mag gebruiken. Het museum volgt hiervoor 'DE BASIS voor auteursrechtenbeheer' (DEN, 2017). Zo zal altijd duidelijk zijn wat er op welk moment met het materiaal mag worden gedaan en of er wel of geen toestemming voor moet worden gevraagd. Bij het afkopen van rechten of het sluiten van licenties is het bovendien slim om rekening te houden met vormen van gebruik die niet meteen aan de orde zijn, zodat er later niet opnieuw over rechten hoeft te worden onderhandeld.

Bibliografie

Advies van Ongehinderd, Landelijk platform voor toegankelijke gemeenten (2020)

Bedrijfsplan Stadhuismuseum Zierikzee 2022-2024 (2022)

Collectieplan Stadhuismuseum Zierikzee 2017-2019 (2017)

'DE BASIS voor auteursrechtenbeheer' (DEN, 2017)

'De Kunst van beperkt verzekeren' (NMV, 2018)

Deltaplan voor het Cultuurbewoud (1990)

Een collectieplan schrijven? Dat doe je zo! (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2021)

Klimaatverklaring voor erfgoedorganisaties (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, december 2022)

Leidraad Afstoten van Museale Objecten (Museumvereniging, 2023)

Museumnorm (2020)

Op de museale weegschaal. Collectiewaardering in zes stappen (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, 2013)

Spoorboekje Digitalisering Erfgoedcollecties (Erfgoedhuis Zuid-Holland, 2019)